

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXI. — Izdan in razposlan dne 1. junija 1876.

70.

Državna pogodba med avstro-ogersko monarhijo in Švicarskim od 7. decembra 1875,

o uravnavi reči tičočih se naselitve, o oprostitvi od vojaške službe in vojaških davkov, o enak-
šnih davkih obojestranskih državljanov bivajočih v ozemlju drugega pogodnika, vzajemni brez-
plačilni vzdržbi (oskrbi) neimovitih državljanov, če obolé ali v nesrečo pridejo, in o vzajemnem
troška prostem priobčevanju uradnih izpiskov iz rojstvenih, poročnih in mrtvaških registrov.

(Sklenjena v Berni dne 7. decembra 1875, po Njegovem e. in kr. apostolskem Veličanstvu pritrjena na Dunaji dne
7. aprila 1876, o čemer sta se obojestransko pritrtili dne 22. aprila 1876 v Berni izmenjali.)

Nos Franciscus Josephus Primus,
divina favente clementia Austriae Imperator;
Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sla-
voniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus
Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae,
Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps
Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus ac singulis, quorum interest, tenore prae-
sentium facimus:

Quum a Plenipotentiaro Nostro atque illo Helvetiae foederatae ad definiendas domicilii aliasque administrationis publicae relationes eorum qui ex unius partium contrahentium ditionibus provenientes vel breve vel longius temporis spatium in alterius regionibus morantur aut considunt, conventio die septimo mensis Decembris anni millesimi octingentesimi septuagesimi quinti, Bernae inita et signata fuit, tenoris sequentis :

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski i.t.d. in apostolski kralj ogerski z ene strani in švicarska zveza z druge strani, našla sta za dobro, skleniti pogodbo, veljavno za avstro-ogersko monarhijo z ene in za Švicarsko z druge strani, o uravnavi reči tičočih se naselitve, o oprostitvi od vojaške službe in vojaških davkov, o enakšnih davkih obojestranskih državljanov bivajočih v ozemlju drugega pogodnika, vzajemni brezplačilni vzdržbi (oskrbi) neimovitih državljanov, če obolé ali v nesrečo pridejo, in o vzajemnem troška prostem priobčevanji uradnih izpiskov iz rojstvenih, poročnih in mrtvaških registrov ter sta si imenovala za svoja pooblaščenca :

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo Svojega preizrednega poslanika in pooblaščenega ministra pri švicarski zvezi, gospoda barona Morica Ottenfels-Gschwind ;

visoko švicarsko zvezno svetovavstvo v imenu švicarske zveze, gospoda zveznega svetovavca Pavla Ceresole, glavarja zveznega pravosodnega in policijskega oddelka, katera sta se, preizročivši drug drugemu svoji obojestranski pooblastili, najdeni v dobri in pravšni obliki, domenila o naslednjih členih :

Člen 1.

Državljeni katerega si bodi izmed obeh pogodnikov naj se, ako se v ozemlju drugega vselijo ali za nekaj ali tudi dalj časa ondi bivajo, štejejo za enake domačim državljanom v vsem, kar se tiče dovolitve bivanja, zvrševanja obrtov in služitve kruha — kolikor dopuščajo deželne postave, — kar se tiče davkov in davščin, z eno besedo vseh uvetov za prebivanje in naselitev.

To da le-ta določila naj se ne uporabljajo na lekarski obrt in na obhodno ali pohišno kupčijo.

Člen 2.

Gledé pridobivanja, posesti in prodajanja nepremičnin in zemljišč vsakovrstnih, glede naredeb o teh zemljiščih in plačevanja davščin, taks in pristojbin za take naredbe naj državljeni obeh pogodnikov v ozemlju drugega pogodnika uživajo pravice domačih deželanov.

Člen 3.

Vsako zboljšilo ali polajšilo, katero bi z ozirom na vselitev in obrtovanje eden pogodnikov kaki tretji državi kakor ši koli bil dodelil — ali katero bi še v prihodnje kdaj podelil, pride takisto in ob enem na dobro drugemu pogodniku, ter ne bode treba zastran tega sklepati posebnega dogovora.

Člen 4.

Državljeni enega izmed obeh pogodnikov, kateri stanujejo na ozemlju drugega pogodnika in katerim bi se pripretilo, da bodo po razsodilu kakega sodišča ali po policijski postavno uporabljeni in izvršeni naredbi, ali v zmislu ukazov o policiji gledé nraov in ubogih, odpravljeni s tega ozemlja, naj se z rodovino vred vsak čas vnovič sprejmejo v svoji prvotni domovini.

Člen 5.

Državljeni ene izmed držav pogodnic, kateri stanujejo v drugi državi, ne stojé pod vojaškimi postavami tiste dežele, v kateri bivajo, nego ostanejo pod postavami svoje očevine.

Oni so prosti sosebno dajatev v denarji in blagu, ki se komu naložé v povračílo na mesto osebne vojaške službe, in od vojaških rekvizicij, razen nastanovanja vojakov in takih dajatev, ki se posestva držé.

Takisto so prosti tudi službe v národni straži, miliciji, deželni brambi (honnvéd), črni vojski in pa občinarskih stražab posameznih krajev.

Člen 6.

Nikakor in nikoli, ni o miru ni o vojski, ne sme se na lastnino kakega državljana enega izmed obeh pogodnikov v ozemlju drugega pogodnika naložiti ter zahtevati druga ali večja taksa, pristojbina, dača ali davščina, nego se zahteva od enakšne lastnine katerega domačega deželana ali pa državljana ali podložnika prišetega narodu največjo ugodnost uživajočemu.

Tako se tudi ne bode državljanu enega izmed obeh pogodnikov v ozemlju drugega pogodnika nalagala ali od njega zahtevala druga ali večja davščina, nego se nalaga domačemu deželanu ali pa državljanu ali podložniku iz naroda največje polajšilo uživajočega ali zahteva od njega.

Pod zgoraj omenjenimi davščinami niso zapopadane carine (coli), niti pristanške in pomorske pristojbine.

Člen 7.

Oba pogodnika zavezujeta se vzajemno, da hočeta neimovite državljané drugega pogodnika, kateri na njunem ozemlju obolé ali v nesrečo pridejo, tudi bolne na umu, kakor svoje državljané oskrbovati in vzdrževati dati dotle, dokler se morejo brez škode za-se ali za koga drugega vrniti domú.

Za troške, ki se naberó v takih slučajih, ali pa za pogreb umrših ubožecev, ne bode vzajemnega povračevanja ni sè strani države ali dežele ni sè strani občin ali drugih javnih blagajnic; — pridržuje se samo civilnopravna iskovina proti vzdrževancu ali tretjim zavezancem.

Oba pogodnika zagotvljata tudi drug drugemu — na zahtev dotičnega oblastva — pomoč dopuščeno po deželnih postavah, da se troški tistim, kateri so jih imeli, po prašnem zaračunu povrnejo.

Člen 8.

Kadar koli se primeri, da bode avstro-ogerski državlján na Švicarskem ali narobe švicarski državlján na Avstro-Ogerskem rojen ali poročen ali da umrje, bodo pristojni cerkveni in svetni opravniki (funkcionarji) uradne izpiske iz cerkvenih bukev, oziroma stanovnih registrov (registres d'état civil) brez odloga in troška izdajali ter odpravljali na Avstro-Ogerskem na poslaništvo švicarske zveze na Dunaji a na Švicarskem na c. in kr. avstro-ogersko poslaništvo v Berni.

Način legalizacije takih izdatkov (odpravkov) ravná se po postavah tiste države, kjer se bodo narejali.

Rojstvenim, poročnim in smrtnim listom, kateri se na Avstro-Ogerskem izdadó v katerem drugem jeziku razen nemškega ali latinskega, prilagati je latinski prevod, ki ga je pristojno oblastvo — kakor gre — potrdilo, a nasproti naj se takšnim na Švicarskim izdanim listinam (pismom), kadar gre za avstrijskega državljána, ter je listina izdana v katerem drugem jeziku razen nemškega ali latinskega, pridodaje nemški ali latinski, a če zadeva ogerskega državljána, ter ní izdana v latinščini, naj se ji pridodaje latinski prevod, ki ga pristojno oblastvo prav poveri.

Ni izdanje ni prejetje rojstvenih listov ne more prejudicirati vprašanja o državljanstvu dotičnikov.

Člen 9.

Príčujoči dogovor pride v moč na deset let in to štiri tedne od dne izmenje pritrđilnih listin računéč.

Ako šest mesecev po izteku tega roka nobeden izmed obeh pogodnikov ne odpové, bode dogovor dotle dalje veljal, dokler ne bode odpovedi, za katero se tudi šestmesečna doba postavlja.

Člen 10.

Ta dogovor naj se podnese v pritrđbo, ter se bosta obojostranski pritrđili v Berni v šestih mesecih od dne, katerega se dogovor podpiše, ali še poprej, ako bi se dalo, izmenjali.

V dokaz tega sta obojostranska pooblaščenca zgornje člene podpisala ter pritisnila vsak svoj grbokazni pečat.

Tako storjeno v dvojni izdatbi v Berni dne sedmega meseca decembra tisoč osem sto pet in sedemdeset.

(L. S.) **Ottenfels** s. r.

(L. S.) **Ceresole** s. r.

Nos visis et pèrpensis conventionis hujus articulis illos omnes ratos confirmatosque habere profiteamur ac declaramus, Verbo Nostro Caesareo et Regio promittentes, Nos omnia; quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos esse.

In quorum fidem, majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo et Regio adpresso munire jussimus.

Dabantur Vienna die septima mensis Aprilis anno Domini millesimo octingentesimo septuagesimo sexto, Regnorum Nostrorum vigesimo octavo.

Franciscus Josephus m. p.

Andrássy m. p.

Ad mandatum Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis proprium:

Comes a **Revertera m. p.**

C. et R. Consiliarius Aulicus et Ministerialis.

Zgornja državna pogodba se tu razglašuje po tem ko sta obe zbornici državnega zbora va-njo privolili

Na Dunaji, dne 20. maja meseca 1876.

Auersperg s. r.

Lasser s. r.

71.

Ukaz ministerstev za poljedelstvo in trgovino od 28. aprila 1876,

o tem, kako naj se mere stoječe v rudarski postavi od 23. maja 1854, preobračajo na metersko mero.

Na podlogi postave od 31. marcija 1875 (Drž. zak. št. 62) izpreminja se občna rudarska postava, izdana s cesarskim patentom od 23. maja 1854 (Drž. zak. št. 146) zaradi preobrnitve mer na metersko mero na teh le mestih:

1. v §. 17 d) naj se namesto „dvajset sežnjev“ dene: „osem in trideset metrov“;

2. v §. 31 naj se namesto „dvesto štiri in dvajset Dunajskih sežnjev“ dene: „štiri sto pet in dvajset metrov“;

3. v §. 34 naj se v prvem odstavku namesto „12.544 kvadratnih sežnjev“ dene: „45.116 kvadratnih metrov“; po tem v drugem odstavku namesto „petdeset sežnjev“ naj se dene: „štiri in devetdeset metrov“;

4. v §. 42 naj se namesto „12.544 kvadratnih sežnjev“ postavi: „45.116 kvadratnih metrov“;

5. v §. 46 naj se namesto „šest in petdeset sežnjev“ dene: „sto šest metrov“;

6. v §. 50 naj se namesto „v merilu od štirideset sežnjev na Dunajski palec“ dene: „v katastralnem merilu od 1 v primeri k 2880“;

7. v §. 77 naj se namesto „32.000 Dunajskih kvadratnih sežnjev“ postavi: „115.000 kvadratnih metrov“;

8. v §. 171 c) naj se namesto „deset sežnjev“ dene: „osemnajst metrov“;

9. v §. 175 v drugem odstavku naj se namesto „dve sto štiri in dvajset sežnjev“ dene: „štiri sto pet in dvajset metrov“;

10. v §. 185 v drugem odstavku naj se namesto „sto sežnjev“ dene: „sto devetdeset metrov“ in namesto „petdeset sežnjev“ pa: „pet in devetdeset metrov“;

11. v §. 215 naj se namesto „12.544 kvadratnih sežnjev“ postavi: „45.116 kvadratnih metrov“ in namesto „32.000 kvadratnih sežnjev“ naj se dene: 115.000 kvadratnih metrov“.

Mannsfeld s. r.

Chlumecky s. r.

72.

Postava od 8. maja 1876,

o dogovoru, ki se sklene s kranjskim deželnim zastopstvom za tega delj, da se razmeri države do kranjskega zemljiško-odveznega zaloga uravnajo.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen 1.

Državni upravi se daje oblast, s kranjskim deželnim zastopstvom skleniti v prilogi pridjani dogovor.

Člen 2.

Mojemu finančnemu ministru je naročena zvršitev te postave.

Na Dunaji, dne 8. maja 1876.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Pretis s. r.

D o g o v o r

med c. kr. finančnim ministerstvom v imenu c. kr. državne uprave in deželnim odborom za vojvodino kranjsko v imenu ondukajšnjega deželnega zastopstva v ta namen, da se uravnajo razmeri, v katerih stoji država do kranjskega zaloga za oprostitev (odvezo) zemljišč.

1. Na mesto ponapredščin, ki so se doslej na podlogi Najvišje odloke od 12. novembra 1865 vsako leto nakazovale zalogu vojvodine kranjske za razbremenitev zemljišč, dovoljuje se od 1. januarja 1875 do konca leta 1895 nepovračna državna podporščina (subvencija) letnih 175.000 gl. reci: Sto pet in sedemdeset tisoč goldinarjev avstr. veljave.

Ta podporščina se bode izplačevala naprej v četrletnih delih.

2. Deželi se od državnih ponapredščin ali zajmov danih ji do konca leta 1874 vsega skup 1,233.272 gl. 92 kr. (milijon dvakrat sto tri in trideset tisoč dve sto dva in sedemdeset goldinarjev dva in devetdeset krajcarjev) izpregleda ali odpusti 195.461 gl. 46 kr. (enkrat sto pet in devetdeset tisoč štiri sto eden in šestdeset goldinarjev šest in štirideset krajcarjev) z dotičnimi zastalimi obrestmi vred, ter se na gotovo postavlja dolg, kar ga po le-tem konec leta 1874 ostane, v vsoti od 1,037.811 gl. 46 kr. (milijon sedem in trideset tisoč osem sto enajst goldinarjev šest in štirideset krajcarjev) ter priznava za brezobresten dolg dežele kranjske državi nasproti.

3. V ta namen, da se založi potrebščina zemljiško odveznega zaloga, naj se ves ta čas, dokler se bodo razžrebovale (razlozovale) obligacije zemljiško-odvezne, pobirajo vsako leto prikladi k davkom in to: k neposrednim (direktnim) davkom s tretjino, ukazano po cesarskem patentu od 10. oktobra 1849 (Drž. zak. št. 412) vred, naj manj po dvajset od sto (20%), k potrošini od vina, mošta vinskega in sadjevca, po tem od mesa tudi najmanj po dvajset od sto (20%). Deželni zbor si bode prizadeval, da odstotni postavke teh prikladov poviša po meri, kakor se opomore dežela ter bode mogla večje davke nositi.

Ti prikladi se brez privolitve državnega postavodavstva ne morejo znižati in smeli bi se samo tedaj, kadar bi se po premembi davkovnih postav razširila podloga davkovna.

Prikladi zemljiško-odvezni smejo se celo ali po nekem delu odpisati, odložiti ali povrniti samó v tisti primeri, v kateri to c. kr. finančna uprava dopušča gledé cesarskega davka, ki jim služi v podlogo.

4. Ako bi se kdaj dohodkov iz teh davkovnih prikladov manj nabralo ter bi zalog ne mogel svojih dolžnosti popolnoma izpolniti, in pa, kadar bi deželni prispevek, če tudi se omenjeni prikladi pravilno plačajo, sè stanovitno državno podporščino vred ne zadostil v založbo vsakokratne letne potrebščine, tedaj bode država, počenši od leta 1875, dajala ponapredščine obresti po 5 od sto nesoče in povračne za toliko, kolikor ona spozná, da bode potrebno. Obresti od obresti se tu ne bodo zahtevale.

5. Ako bi se pri letnem gospodarjenji z zemljiško-odveznim zalogom dosegel kak prebitek, naj se obrne naj pred v poplačilo obresti po 5 od sto za ponapredščine od leto 1875 dane, po tem v odplačilo teh ponapredščin samih, naposled ostalega dolga, kateri je v točki 2 številkomu povedan.

6. Dežela se zavezuje, da bode na ta slučaj, ko bi se državni dolg še ne izplačal do dobrega v tem času, dokler bode trpelo razžrebovanje zemljiško-odveznih obligacij, v točki 3 do konca tega razžrebovanja ukrenjene priklade k davkom tudi po tej dobi in prav nepretrgoma po njej pobirala dotle, dokler bode zemljiško-odvezni zalog državi kaj dolžan, v ta namen, da se ta državni dolg po točki 5 tega dogovora odrine.

7. Preudarek in računski sklep zemljiško-odveznega zaloga bode tudi v prihodnje vsako leto priobčiti c. kr. finančnemu ministerstvu, še predno se položi pred deželni zbor.

8. Ta dogovor se izdá v dveh enakih neštempljanih primerkih, imajočih na sebi podpis finančnega ministra, po tem deželnega glavarja in dveh deželnih odbornikov. Eden teh primerkov se bode hranil pri c. kr. finančnemu ministerstvu, a drugi pri deželnem zastopstvu vojvodine kranjske.

Od deželnega odbora vojvodine kranjske.

V Ljubljani, dne 29. meseca aprila 1876.

Dr. Friderik v. **Kaltenegger** s. r.
deželni glavar.

Janez **Murnik** s. r.
Prisednik deželnega odbora.

Karel **Deschmann** s. r.
Prisednik deželnega odbora.

Dr. J. **Bleiweis** s. r.
Prisednik deželnega odbora.

Na Dunaji, dne 22. meseca maja 1876.

(L. S.)

C. kr. finančni minister:
Pretis s. r.

73.

Ukaz trgovinskega ministerstva dogovorno s finančnim ministerstvom od 20. maja 1876

o sodih za prevažanje piva (ola).

V izvršbo postave od 24. marcija 1876 (Drž. zak. št. 50) določuje se z delovito premeno ukaza od 28. julija 1875 (Drž. zak. št. 107) takó le:

1. K preskusu in štempljanju se pripuščajo pivarski sodi kateri koli velikosti.
2. V mestih, za katera je izrečeno, da so zaprta, sme se — ne krateč izimka dovoljenega v §. 6 gori v misel vzetega ministerskega ukaza od 28. julija 1875 (Drž. zak. št. 107) in v odstavku 3 ministerskega ukaza od 10. decembra 1875 (Drž. zak. št. 150) — vvažati in izvažati pivo samó v takih sodih, ki držé po 25, 50, 100 in 200 litrov.

Djanjska prostornina teh sodov, zasmoljenih, ne sme biti s pravilno obsežnino pri sodih držéčih po 25 in 50 litrov za več navzkriž nego za štiri odstotke, in pri sodih držéčih po 100 in 200 litrov, ne za več nego tri odstotke — na več ali na manj.

Ne sme torej znesti vsebina sodov:

Po	25 litrov	manj	od	24 litrov	in	čez	26 litrov	
"	50	"	"	48	"	"	52	"
"	100	"	"	97	"	"	103	"
"	200	"	"	194	"	"	206	"

Ti sodovi morajo imeti na sebi oznamenilo, po katerem se bode poznalo, da se sme v njih pivo voziti v zaprta mesta.

To oznamenilo bode progá 8 do 10 centimetrov široka, ki se blizu enega kraja z belo oljnato barvo potegne okoli celega soda.

Ako kdo porabi večje ali manje sode, nego je tu gori povedano, ali če jih ne oznamení, kakor je zaukazano, podvržen bode redni globi, določeni v §. 4 postave od 24. marcija 1876 (Drž. zak. št. 50).

3. Kar se tiče preskusa pivarskih sodov brez razločka velikosti, merodavni so propisi §^a 10, odstavek 1 in 2 meroizkusnega reda od 19. decembra 1872.

4. Ta ukaz pride v moč 14 dni po tem, ko bode razglašen.

Chlumecky s. r.

Pretis s. r.